ГОДИШЕН НАРАТИВЕН ИЗВЕШТАЈ ЗА РАБОТАТА НА ИНСТИТУТОТ ЗА РАЗВОЈ НА ЕЛЕКТРОНСКИ КОМУНИКАЦИИ ИНРЕКОМ СКОПЈЕ ВО ТЕКОТ НА 2019 ГОДИНА

Скопје, Март 2020 година

Годишен наративен извештај за работата на Институтот за 2019

Издавач:	Здружение Институт за развој на електронски комуникации ИНРЕКОМ Скопје Улица „Никола Малешевски“ 41/5-9, 1000 Скопје Телефон за контакт: +389 76 557 335 Електронска пошта: contact@inrekom.org.mk Интернет страница: www.inrekom.org.mk
За издавачот:	Стефан Јевтиќ Претседател | Извршен директор
Автор:	Извршна канцеларија на ИНРЕКОМ Скопје
Уредник:	Стефан Јевтиќ – Претседател; Никола Станков – Програмски координатор
Дизајн и обработка:	Никола Станков

Содржина:

1. Воведно обраќање до читателите -- 4
2. Интересни податоци за ИНРЕКОМ во првата година --------------- 5
3. Работењето на Управниот одбор --- 6
4. Проекти реализирани во текот на 2019 година ------------------------ 8
5. Финансиски извештај за работењето во 2019 година -------------- 13
6. За нас во медиумите --- 14

Воведно обраќање до читателите

Почитувани читатели,

Институтот за развој на електронски комуникации ИНРЕКОМ е непартиско, непрофитно и невладино здружение на граѓани кое е впишано со решение од Централниот регистар на 1 август 2018 година.

Институтот во текот на 2018 одржа една седница на Собранието, не сметајќи ја и основачката седница, како и една седница на Управниот одбор. За разлика од 2018 година кога започна со работа, Управниот одбор како извршен орган на здружението, во текот на 2019 година одржа девет седници во текот на година, донесувајќи низа значајни одлуки, решенија и акти; додека пак, Собранието како највисок орган на управување ја одржа годишната седница.

Исто така, тимот на Институтот, предводен од Претседателот Стефан Јевтиќ, во соработка со програмскиот координатор Никола Станков, спроведе низа проекти кои беа само-финансирани, без донатори. Во работата помогнаа и волонтерите Мартин Арсов, Душица Миланова, како и Марија Стефанова и Александар Магденовски.

2019 како година кога и де факто отпочнаа сите активности на Институтот, беше година во која се вложија многу напори, со скромните ресурси со кои располагаше ИНРЕКОМ. Беа изработени повеќе од десетина проекти на различни теми што се во интерес на Институтот. Сите овие проекти немаше да бидат изработени без волонтерите.

За крај, сакаме да се заблагодариме и на медиумите кои ги споделија нашите истражувања и допринесоа за ширење на нашите трудови.

Со почит,

Стефан Јевтиќ

Интересни податоци за ИНРЕКОМ во првата година:

- Број на допаѓања на Facebook[1] страницата: 708 луѓе
- Број на следач(к)и на Instagram[2]: 78 корисници
- Број на следач(к)и на Twitter[3]: 51 корисници

- Статистика од Google Analytics:

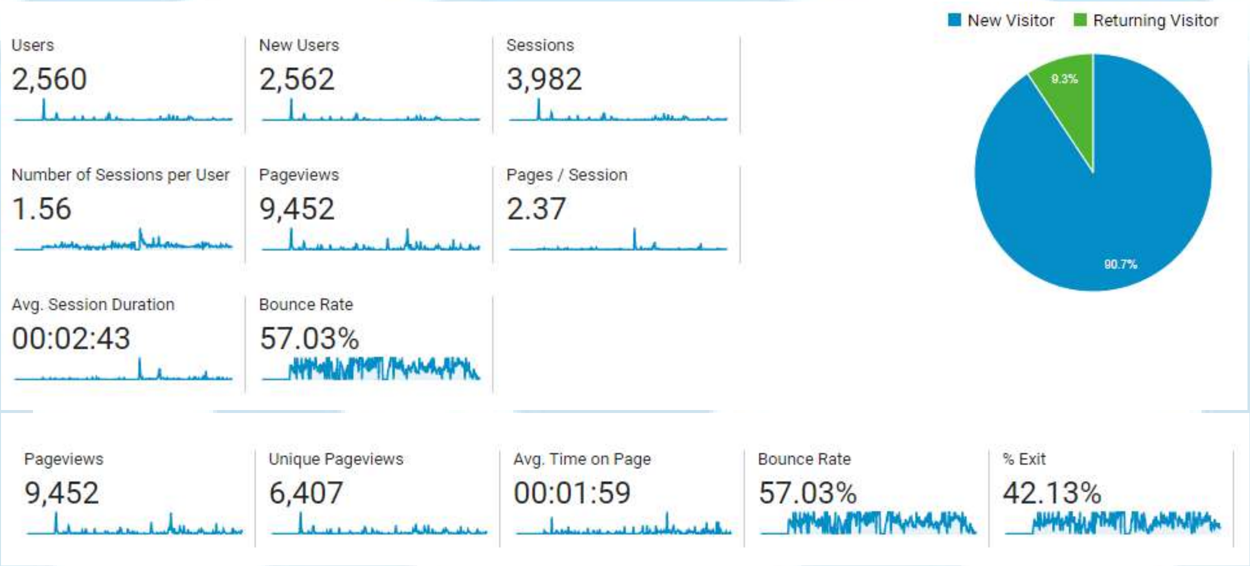

- Број на реализирани проекти: 12 (дванаесет)[4]
- Број на проекти од кои се со видео карактер: 2 (два)

[1] https://www.facebook.com/inrekom.org.mk/
[2] https://www.instagram.com/inrekom.org.mk/
[3] https://twitter.com/INREKOM_org_mk
[4] Истите ќе бидат кратко презентирани подолу во извештајот

Работењето на Управниот одбор во текот на 2019 година

Како основа за сериозен субјект и чекор кон успешно работење, секој Институт потребно е да има внатрешна регулатива. Затоа, Управниот одбор на ИНРЕКОМ во текот на 2019 година донесе низа на внатрешни акти со што се регулираа голем дел од областите во рамки на самиот Институт.

Освен деловникот за работа на Собранието и деловникот за работа на Управниот одбор, во Институтот се донесени и некои од следните прописи: Кодекс на однесување на вработените и волонтерите во Извршната канцеларија[5], Правилник за организација на работите и работните задачи на ИК и систематизација на работните места[6], Правилник за членарина[7], План за архивски знаци, Правилник за ангажирање на истражувачи[8], Правилник за деловна тајна[9], Правилник за обезбедување на транспарентност во работењето[10], Правилник за користење на средства за репрезентација[11], Правилник за процедурите на финансиското и сметководствено работење[12], Правилник за стручно усовршување, дообразување и специјализација на вработените[13], Правилник за користење на службени мобилни телефони, службени лап-топ преносни компјутери и 3Г/4Г УСБ модем[14], Правилник за ред и дисциплинска и материјална одговорност на вработените во ИК[15], Правилник за определување на траењето на

---

[5] https://inrekom.org.mk/wp-content/uploads/2019/12/kodeks-na-odnesuvanje-na-vrabotenite-vo-izvrshnata-kancelarija-i-chlenovite-na-inrekom.pdf
[6] https://inrekom.org.mk/wp-content/uploads/2019/12/pravnilnik-za-organizacija-na-rabotite-i-rabotnite-zadachi-na-izvrshnata-kancelarija.pdf
[7] https://inrekom.org.mk/wp-content/uploads/2019/12/pravilnik-za-chlenarina.pdf
[8] https://inrekom.org.mk/wp-content/uploads/2019/12/pravilnik-za-angazhiranje-na-istrazhuvachi.pdf
[9] https://inrekom.org.mk/wp-content/uploads/2019/12/pravilnik-za-delovna-tajna.pdf
[10] https://inrekom.org.mk/wp-content/uploads/2019/12/pravilnik-za-obezbeduvanje-na-transparentnost-vo-rabotenjeto-na-institutot.pdf
[11] https://inrekom.org.mk/wp-content/uploads/2019/12/pravilnik-za-koristenje-na-sredstva-za-reprezentacija.pdf
[12] https://inrekom.org.mk/wp-content/uploads/2019/12/pravilnik-za-procedurite-za-finansisko-i-smetkovodstveno-rabotenje.pdf
[13] https://inrekom.org.mk/wp-content/uploads/2019/12/pravilnik-za-struchno-usovrshuvanje-doobrazuvanje-i-specijalizacija-na-vrabotenite-vo-ik.pdf
[14] https://inrekom.org.mk/wp-content/uploads/2019/12/pravilnik-za-koristenje-na-sluzhbeni-mobilni-telefoni-sluzhbeni-lap-top-prenosni-kompjuteri-i-3g-4g-usb-modem-vo-inrekom.pdf
[15] https://inrekom.org.mk/wp-content/uploads/2019/12/pravilnik-za-red-i-disciplinska-i-materijalna-odgovornost-na-vrabotenite-vo-izvrshnata-kancelarija.pdf

годишниот одмор на вработените[16], Правилник за формата и содржината на службената легитимација[17], Правилник за безбедност и здравје при работа, Правилник за заштита од пожари и експлозии, Правилник за доставување на документација, Правилник за правење на сигурносна копија и архивирање на личните податоци, Правилник за пријавување и санација на инциденти како и низа други акти.

Исто така Управниот одбор издаде одредени одобренија за ангажирање на волонтери согласно Програмата за волонтерство[18] како и издаде задолженија до Претседателот и Програмскиот координатор во однос на постапување за два грантови.

Со цел поголема транспарентност и отвореност, Институтот најголем дел од своите внатрешни акти ги има објавено на својата интернет страница во посебна секција. Истата воедно е и од помош на другите здруженија и невладини организации коишто можат да ги користат нашите акти за урнек при креирањето на своите внатрешни прописи. Воедно сакаме да упатиме повик, доколку на некое ново здружение односно невладина организација, му/ѝ е потребна помош, ИНРЕКОМ стои на располагање.

Актите што не се објавени на нашата интернет страница, истите може да бидат побарани со писмена молба и ќе бидат доставени на разгледување до барателот.

---

[16] https://inrekom.org.mk/wp-content/uploads/2019/12/pravilnik-za-opredeluvanje-na-traenjeto-na-godishniot-odmor-na-vrabotenite-vo-ik-na-inrekom.pdf
[17] https://inrekom.org.mk/wp-content/uploads/2019/12/pravilnik-za-formata-i-sodrzhinata-na-sluzhbenata-legitimacija-i-nachinot-na-nejzino-izdavanje-i-odzemanje.pdf
[18] https://inrekom.org.mk/wp-content/uploads/2019/07/Programa-za-volonterstvo-vo-INREKOM.pdf

Проекти реализирани во текот на 2019 година

1. Компаративна анализа на телекомуникацискиот пазар во сегментот на фиксни и мобилни услуги[19]

Првиот проект на Институтот во текот на месец февруари 2019, се однесување на состојбата на понудата и цените што операторите на фиксни и мобилни услуги ги нудат за резиденцијалните односно домашните физички лица, т.е. корисници. Сумирајќи ја моменталната понуда, како и споредувајќи ги цените и понудата во пакетите, состави краток документ што може да укаже какви се разликите во цените и да одговори на прашањата од обичните корисници. Анализата исто така имаше за цел да го олесни изборот на корисникот за оператор.

2. Анализа на програмската понуда на националните радиодифузери[20]

Вториот проект на Институтот, во текот на месец март, ја анализираше понудата на националните телевизии без притоа да се вмеша во уредничката политика. Исто така донесе некои заклучоци и даде препораки за подобрувањена програмските шеми. Начинот на категоризација на програмата кај националните телевизии беше изработена во согласност со Упатството за начинот на класификација на аудиовизулените и аудио програми од АВМУ.

3. Анализа на првата недела од изборната кампања и однесувањето на медиумите[21]

Третата анализа на Институтот беше во почетокот на месец Април и беше во вид на видео презентација со интервјуа. Цел беше да се даде вовед во изборната кампања и да се погледне колку претседателските кандидати ги користат социјалните медиуми.

[19] https://inrekom.org.mk/komparativna-analiza-na-telekomunikatsiskiot-pazar-vo-segmentot-na-fiksni-i-mobilni-uslugi/
[20] https://inrekom.org.mk/analiza-na-programskata-ponuda-na-natsionalnite-radiodifuzeri/
[21] https://inrekom.org.mk/analiza-na-prvata-nedela-od-izbornata-kampanja-i-odnesuvanjeto-na-mediumite/

Дополнително, наспроти модерните социјални медиуми, цел на анализата беше и состојбата на традиционалните медиуми како телевизиите и нивното однесување во првите недели од изборната кампања за што се сними и интервју со директорот на Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги (АВМУ), господинот Зоран Трајчевски.

4. Компаративна анализа на понудата на домен регистрари и хостинг провајдери[22]

Како четврта анализа, при крајот на месец Април беше изработена анализа за хостинг провајдерите и домен регистрарите со цел со цел раздвижување на пазарот во македонскиот интернет простор, за поевтино регистрирање и отворање на интернет страници кај физичките и правни лица. Дополнително оваа компаративна анализа требаше да послужи и како еден вид калкулатор со цел заштеди кај корисниците т.е. тие што се претплатиле.

5. Изборната кампања во електронските медиуми[23]

Како продолжение на анализата за изборното однесување на електронските медиуми и кандидатите на социјалните мрежи, на средината на месецот Мај се изработи повторно видео анализа. Во истата беше вклучено повторно ново интервју со директорот на АВМУ, господинот Зоран Трајчевски, како и интервјуто со господинот Виктор Грозданов како познавач на медиумските прилики во Република Македонија.

---

[22] https://inrekom.org.mk/komparativna-analiza-na-ponudata-na-domen-registrari-i-hosting-provajderi/
[23] https://inrekom.org.mk/izbornata-kampana-vo-el-mediumi/

6. Коментар на извештајот од ЕК за напредокот на Р.С. Македонија за 2019 година[24]

Институтот ги сумираше деловите од Извештајот на ЕК кој беше објавен во Јуни, а кои се однесуваат на информатичкото општество, електронските комуникации, медиумите и слободата на говор. Акцент беше ставен на Поглавјето 10 од Извештајот на Комисијата.

7. Анализа на состојбата на странските телевизии и нивните локализирани верзии[25]

Институтот во текот на месец Јуни излезе во јавност и со анализа за преводите на странските канали во Македонија. Со цел да се испита јавното мнение кај македонската публика, Институтот, спроведе и интернет анкета односно Computer Assisted Web Interview. Главната цел на оваа анализа беше да се покаже кои од најгледаните и најприсутни странски транснационални телевизии кај нашите оператори, се локализирани односно преведени на македонски јазик. Земеш беше во предвид и податокот дали и кои канали се преведени на албански јазик, бидејќи е дозволен согласно Законот, а воедно и го говорат најмалку 20% од вкупното население во државата. Компарација беше направена и со српскиот, хрватскиот и словенечкиот јазик. За крај, во обемната анализа беа дадени одредени препораки за надминување на одредени недостатоци во сегашната ситуација.

8. Компаративна анализа на понудата на цените за роаминг[26]

Како осми проект, на почетокот на летните одмори, Институтот направи одредени компарации помеѓу четирите мобилни оператори во Македонија во поглед на роаминг цените. Во анализата потсетивме за регионалниот договор со Балканската шесторка односно земјите од Западен Балкан, како и билатералните договори со Бугарија и Грција. Мета на анализа беа цените кон најчестите дестинации за одмор на

---

[24] https://inrekom.org.mk/komentar-na-izveshtajot-od-ek-za-napredokot-na-r-s-makedonija-za-2019-godina/

[25] https://inrekom.org.mk/analiza-za-sostojbata-na-stranskite-televizii-i-nivnite-lokalizirani-verzii/

[26] https://inrekom.org.mk/komparativna-analiza-na-ponudata-na-czenite-za-roaming/

македонските граѓани за време на летните одмори. Како најчести дестинации за престој се: Турција, Грција, Бугарија, Италија, САД, Канада, Словенија, Хрватска, Германија, Франција, Австрија, Шпанија и Австралија.

9. Анализа: трет мрежен мобилен оператор во Македонија – дали и кога?[27]

На средината на месец септември, Институтот истражуваше на тема трет мрежен оператор, апропо актуелизирањето на ова прашање од страна на министерот за информатичко општество и администрација, господинот Дамјан Манчевски. Во анализата ги споредивме ставовите на Владата, А1 Телеком и АЕК, како и условите во регионот.

10. Кабелските и сателитски телевизии во Македонија (не) ќе успеат[28]

Како десетти проект, во месец Септември беше изработена и кратка анализа за состојбата на телевизиите што не користат ограничен ресурс односно се емитуваат преку сателит или кабел. Во анализата беа вклучени ставови од страна на неколку еминентни личности и тоа: господинот Зоран Фидановски како член на Советот на АВМУ, професор д-р Снежана Трпевска и госпогицата Кристина Атовска, поранешна уредничка во 1ТВ. Сублимирано заклучоците беа дека медиумите се опасна алатка во рацете на бизнисмените, чии што први интереси не токму телевизиите.

11. Што ни донесе ребрендот на Вип оператор во А1 Телеком?[29]

На крајот на месец Септември, се изработи анализа во поглед на ребрендирањето на Вип операторот во А1 Телеком. Со оваа анализа

[27] https://inrekom.org.mk/analiza-tret-mrezhen-mobilen-operator-vo-makedonija-dali-i-koga/
[28] https://inrekom.org.mk/kabelskite-i-satelitski-televiizi-vo-makedonija-ne-kje-uspeat/
[29] https://inrekom.org.mk/shto-ni-donese-rebrendot-na-vip-operator-vo-a1-telekom/

се даде краток одговор на прашањето што всушност донесе промената на името на брендот.

12. Анализа на програмската шема на националните телевизии – октомври 2019[30]

Институтот во месец Октомври објави анализа на програмските шеми на националните телевизии за новата телевизиска сезона 2019/2020. Со оваа анализа беше објавено кои новости ги очекуваат гледачите на македонските национални телевизии и што ново донесуваат истите, но и кои програми добија повторно продолжение во етерот.

[30] https://inrekom.org.mk/analiza-na-programskata-shema-na-nacionalnite-televizii-oktomvri-2019/

ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАЈ ЗА РАБОТЕЊЕТО ВО 2019 ГОДИНА

Согласно членот 18 од Законот за сметководство на непрофитни организации[31] (Службен весник на Република Македонија бр.24/2003), вкупната вредност на имотот или годишниот приход во 2018[32] како и во 2019[33], не надмина износ од 2.500 евра во денарска противвредност, со што Институтот не е обврзан да составува и доставува финансиски извештај.

Поконкретно, Институтот во 2018 и 2019 година не оствари никаков приход, односно немаше донатор преку одреден грант. Со тоа, 2019 година, исто како и претходната 2018 година, Институтот ја затвори со нула денари приход на својата трансакциска сметка.

Многу важна напомена е дека сите погоре наведени проекти, се целосно изработени на волонтерска основа, односно се само-финансирани од сопствени средства. Волонтерите своите активности ги извршуваат про-боно.

Трошоците за рекламирање на социјалните мрежи Facebook и Instagram, за регистрирање и обнова на доменот како и за закуп на хостинг сервер, се од приватни извори и истите не се на име на Институтот.

---

31 https://www.finance.gov.mk/files/u11/Zakon%20za%20smetkovodstvo%20za%20neprofitni%20organizacii-precisten%20tekst.pdf
32 https://inrekom.org.mk/wp-content/uploads/2019/07/finansiski-izveshtaj-za-2018.jpg
33 https://inrekom.org.mk/wp-content/uploads/2020/01/izveshtaj-za-2019.jpg

ЗА НАС ВО МЕДИУМИТЕ

Институтот во текот на 2019 година, своите изработени проекти ги испраќаше до сите македонски медиуми со цел поголема промоција до поширокатa публика за кого беа и наменети трудовите. Изразуваме голема благодарност до интернет порталите што ги споделија нашите истражувања, без чија помош ИНРЕКОМ не би се поставил во македонскиот невладин и граѓански сектор.

ДЕНАР

www.denar.mk/199451/ekonomija/komparativna-analiza-na-telekomunikaciskiot-pazar-vo-makedonija

www.denar.mk/206395/ekonomija/komparativna-analiza-na-ponudata-na-cenite-za-roaming

www.denar.mk/210219/ekonomija/analiza-tret-mrezen-mobilen-operator

www.denar.mk/210564/ekonomija/analiza-kabelskite-i-satelitskite-televizii-vo-makedonija

IT.mk

www.it.mk/koj-mobilen-operator-nudi-najdobri-paketi-i-uslovi-analiza-na-institutot-za-razvoj-na-elektronski-kompanii

www.it.mk/makedonski-domen-registari-i-hosting-provajderi

www.it.mk/analiza-na-inerkom-kolku-ke-ve-chini-roamingot-od-vashata-omilena-letna-destinatsija

СТУДЕНТИ

www.studenti.mk/analiza-na-programskata-ponuda-na-nacionalnite-radiodifuzeri

www.studenti.mk/komparativna-analiza-na-ponudata-na-domen-registrari-i-hosting-provajderi

www.studenti.mk/komparativna-analiza-na-ponudata-na-cenite-za-roaming

COFFEE TIME

www.coffeetime.mk/analiza-tret-mrezhen-mobilen-operator-vo-makedonija-dali-i-koga

www.coffeetime.mk/makedonija/analiza-kabelskite-i-satelitskite-televizii-vo-makedonija-ne-ke-uspeat

www.coffeetime.mk/shto-ni-donese-rebrendot-na-vip-operator-vo-a1-telekom

БИЗНИС ВЕСТИ

www.biznisvesti.mk/analiza-na-prvata-nedela-od-izbornata-kampana-i-odnesuvaneto-na-mediumite

www.biznisvesti.mk/inrekom-evropskata-komisija-ima-zabeleshki-koi-kako-domashna-rabota-treba-makedonskata-vlada-da-gi-sprovede

24 ИНФО

www.bit.ly/38O1p4k ИНРЕКОМ: Има интерес за нов играч на телекомуникацискиот пазар

www.bit.ly/2TFtSVA Инреком: Кабелските и сателитски телевизии во Македонија (не) ќе успеат

СТАНДАРД

www.standard.mk/kje-dobie-li-severna-makedonija-tret-mobilen-operator

www.standard.mk/inrekom-shto-ni-donese-rebrendot-na-operator-vo-a1

БИЗНИС ИНФО

www.biznisinfo.mk/analiza-na-roaming-cenite-kaj-chetirite-makedonski-operatori

www.biznisinfo.mk/na-zboruvanje-na-telefon-lani-sme-potroshile-316-minuti

ЕКРАН

www.bit.ly/3cP5wA1 Каква програма нудат македонските ТВ национални куќи: Кои се недостатоците и што треба да се промени?

SMARTPORTAL

www.smartportal.mk/razno/analiza-programska-ponuda-mk

МКД.мк

www.mkd.mk/makedonija/ekonomija/kolku-chini-roamingot-i-internetot-so-sosednite-zemji

СКОПЈЕ24

www.skopje24.mk/kje-zboruvame-li-opushteno-i-od-grcija-poniski-ceni-vo-cel-region

ИНФОМАКС

www.bit.ly/2vc94vh НАСКОРО УКИНУВАЊЕ НА РОАМИНГОТ: Погледнете ги новите понуди на мобилните оператори кои ќе важат од летово

КАМЕНИЦА

www.bit.ly/38DivBz Колку чини роамингот и интернетот со соседните земји?

НОВОСТИ

www.novlist.mk/kje-zboruvame-li-opushteno-i-od-grcija-poniski-ceni-vo-cel-region

ЛОКАЛНО

www.lokalno.mk/ke-dobie-li-severna-makedonija-tret-mobilen-operator

НЕТПРЕС

www.netpress.com.mk/inerkom-ima-interes-za-nov-igrach-na-telekomunikaciskiot-pazar

ДЕНЕШЕН

www.denesen.mk/inerkom-nov-igrach-saka-da-vleze-na-makedonskiot-telekomunikaciski-pazar

ЛИБЕРТАС

www.libertas.mk/inerkom-ima-interes-za-nov-igrach-na-telekomunikacziskiot-pazar

СЛОБОДЕН ПЕЧАТ

www.slobodenpecat.mk/inerkom-dali-e-vreme-za-tret-mobilen-operator-vo-makedonija

МАКПРЕС

www.makpress.mk/Home/PostDetails?PostId=305435 ИНРЕКОМ: ИМА ИНТЕРЕС ЗА НОВ ИГРАЧ НА ТЕЛЕКОМУНИКАЦИСКИОТ ПАЗАР

КАПИТАЛ

www.kapital.mk/ima-interes-za-nov-igrach-na-telekomunikatsiskiot-pazar-vo-makedonija

МИА

www.mia.mk/2019/09/inerkom-ima-interes-za-nov-igrach-na-telekomunikaciskiot-pazar

ЗА СЕ’

www.zase.mk/articles/377143/dali-ni-e-potreben-tret-mobilen-operator

MEDIADAILY.BIZ

www.mediadaily.biz/2019/09/23/analiza-lokalizacije-stranih-kanala

ИНРЕКОМ

Институт за развој на електронски комуникации

Ул. „Никола Малешевски“ 41/5-9

Општина Чаир, град Скопје

Република Македонија

www.inrekom.org.mk

contact@inrekom.org.mk | 076/557-335